

4. *Марына Е.* Возможности и перспективы библиотечного краудсорсинга / Е. Марына // Современная библиотека. — 2014. — № 3. — С. 30—34.
5. *Albrechtslund A.* Online social networking as participatory surveillance / A. Albrechtslund // First Monday. — 2008. — V. 13. — № 3. — Mode of access: <http://firstmonday.org/article/view/2142/1949>. — Title from the screen.
6. *Anderson P.* Web 2.0 and beyond: Principles and technologies. Boca Raton. — Mode of access: <http://proquest.safaribooksonline.com/9781439828687?uicode=stanford>. — Title from the screen.
7. *Askey D.* Heeding the signals: applying Web best practices when Google recommends / D. Askey, K. Arlitsch // Journal of Library Administration. — 2015. — T. 55. — №. 1. — С. 49—59. — Mode of access: http://scholarworks.montana.edu/xmlui/bitstream/handle/1/8812/HTTPSEverywhere-pre-print_2014-10-16.pdf?sequence=3&isAllowed=y. — Title from the screen.
8. *Ellison N.* The benefits of Facebook "friends": Social capital and college students' use of online social network sites / N. Ellison, C. Steinfield, C. Lampe // Journal of Computer-Mediated Communication. — V 12. — № 4. — P. 1,143—1,168. — Mode of access: <http://dx.doi.org/10.1111/j.1083-6101.2007.00367.x>. — Title from the screen.
9. *Jenkins H.* Convergence culture / M. Deuze, H. Jenkins, // Convergence. — 2008. — V 14. — №. 1. — P. 5—12. — Mode of access: <http://dx.doi.org/10.1177/1354856507084415>. — Title from the screen.
10. *O'Reilly T.* What Is Web 2.0. Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software / T. O'Reilly // Spreading the Knowledge of Technology Innovators : Web-Site / O'Reilly Media, Inc. — Electronic data. — Sebastopol (California, USA), 2010. — Mode of access: <http://oreilly.com/web2/archive/what-is-web-20.html>. — Title from the screen.
11. *Shirky C.* 2011. Political power of social media: Technology, the public sphere, and political change / C. Shirky // Foreign Affairs. — 2011. — V. 90. — Mode of access: <https://www.foreignaffairs.com/articles/2010-12-20/political-power-social-media>. — Title from the screen.
12. *Yen N. Y.* Social Media Services and Technologies Towards Web 3.0 // Multimedia Tools and Applications. — 2015. — P. 1—7. — Mode of access: https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&cad=rja&uact=8&ved=0CCoQFjAC&url=http%3A%2F%2Fwww.springer.com%2Fcd%2Fcontent%2Fdocument%2Fcd_downloaddocument%2FMTAPSocialMedia.pdf%3FSGWID%3D0-0-45-1394803-p35538244&ei=sr6RVfW7GemsyGOh86fYAg&usq=AFQjCNFknEi-U95FYFkh0gbaiZ1qkoCTZQ&bvm=bv.96783405,d.bGQ. — Title from the screen.
13. *Zimmer M.* The Twitter Archive at the Library of Congress: Challenges for information practice and information policy / M. Zimmer // First Monday volume. — 2015. — № 7. — Mode of access: <http://firstmonday.org/article/view/5619/4653>. — Title from the screen.

В статтю представлена оцінка веб-орієнтованої концепції розвитку бібліотек. Розглянуті перспективні напрямки використання новітніх веб-технологій в діяльності бібліотек.

In the article the estimation of the Web-oriented development concept of libraries. Were considered perspective directions of the use the web-technologies in activity of libraries.

Надійшла до редакції 15 вересня 2016 року

УДК 025.4.036:004.658.6]:027.7(477)

Світлана Коваленко,
науковий співробітник відділу
наукового формування
та опрацювання документних
ресурсів ДНПБ України
ім. В. О. Сухомлинського

Наталія Зоріна,
науковий співробітник
відділу наукового формування
та опрацювання документних
ресурсів, ДНПБ України
ім. В. О. Сухомлинського

Співпраця освітянських бібліотек України зі створення зведених баз даних

У статті висвітлено досвід взаємодії Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського з провідними освітянськими книгозбірнями зі створення галузевих зведених баз даних дисертацій і збірників наукових праць, а також значення такої співпраці для формування високоякісного інформаційного ресурсу сучасної наукової бібліотеки. Розглянуто особливості, основні проблеми та перспективи організації зведених баз даних на основі кооперації.

Ключові слова: електронний каталог, зведені каталоги, зведені бази даних, дисертації, збірники наукових праць, освітянські бібліотеки, співпраця, інтегрований галузевий інформаційний ресурс.

У період кардинальних соціальних й економічних змін, що відбуваються в українському суспільстві, відчутно зростає роль педагогічної науки, яка визначає мету, зміст, форми й методи виховання молодого покоління, впливає на розвиток і вдосконалення національної освіти. Сучасна наукова педагогічна бібліотека, однією з основних функцій якої є забезпечення якісної інформаційної підтримки науковців, викладачів вищих навчальних закладів, шкільних учителів, здобувачів наукових ступенів, студентів, надання їм максимально повного обсягу опублікованої наукової інформації в мінімальні терміни, перебуває в постійному пошуку оптимальних шляхів розв'язання цього завдання. Водночас, якщо потреба в якісних інформаційних ресурсах постійно зростає, сучасний стан бібліотечної галузі погіршується внаслідок істотного скорочення фінансування,

що негативно впливає на можливості книгозбірень із формування інформаційних ресурсів і надання доступу до них. Це зумовлює потребу пошуку та впровадження дієвих способів координування й кооперування діяльності. Найефективнішим напрямом є міжбібліотечне співробітництво, що полягає в об'єднанні зусиль освітянських книгозбірень у створенні інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу (ІГР) з питань освіти, педагогіки й психології на засадах партнерства. Це дасть змогу організувати процес інформаційно-бібліографічного забезпечення користувачів, у тому числі й віддалених, на якісно новому рівні, зокрема істотно розширити можливості пошуку інформації, забезпечити його оперативність і релевантність, активізувати обмін науковою інформацією й підвищити роль бібліотек у системі інформаційних комунікацій [1]. Така діяльність сприя-

тиме підвищенню ефективності опрацювання документів як у Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського), так і в кожного з партнерів, а також вдосконаленню обслуговування користувачів.

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у бібліотечній справі дає книгозбірням змогу вийти за межі власних електронних каталогів (ЕК) і завдяки впровадженню різноманітних форм взаємодії поширювати бібліографічні записи (БЗ) та використовувати інформацію, нагромаджену в інших бібліотеках. Це створює умови для переорієнтування діяльності наукових книгозбірень у напрямі формування єдиного інформаційного простору на основі об'єднання і взаємного використання ресурсів й інтегрування в регіональний, національний, європейський і світовий простір. Провідна роль у цьому процесі належить ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як всеукраїнському галузевому інформаційному, науково-методичному й координаційному центру мережі освітянських бібліотек МОН України та Національної академії педагогічних наук (НАПН) України. Бібліотека здійснює науково-інформаційне забезпечення інноваційного розвитку освіти, вітчизняної педагогічної й психологічної науки, сприяє задоволенню професійних потреб учених і практиків, зокрема здійсненню досліджень у галузі освіти, педагогіки, психології, впровадженню досягнень науки і передового досвіду в практику роботи навчальних закладів.

Інтегрований галузевий інформаційний ресурс, що створюється на базі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського спільно з мережею освітянських бібліотек МОН України та НАПН України, — це сукупність вітчизняних і зарубіжних джерел інформації й інформаційних послуг на трьох рівнях інтеграції — організаційно-технологічному, логічному й фізичному. Формування ІПР — складний процес, що забезпечує максимально повне й адекватне відображення структури знань у галузі освіти, педагогіки, психології та організацію вільного доступу до відповідних джерел даних й інформаційних послуг для всіх учасників освітнього процесу.

Досвід бібліотек України, Білорусі, Росії у впровадженні корпоративних проектів і розвитку міжбібліотечної взаємодії та проблеми, що потребують розв'язання на цьому шляху, досліджували О. Мар'їна [9], В. Попик [12], О. Дікунова [2], В. Михлик [10], В. Самойленкова [13], О. Племнек [11] та ін. Не оминули увагою це питання й науковці ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Формуванню інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу та взаємодії освітянських книгозбірень присвячено праці І. Лобановської [7; 8], Л. Самчук [14]: представлено дослідження розвитку корпоративних бібліотечних систем та огляд стану діяльності бібліотечних консорціумів, асоціацій, корпорацій зарубіжних країн (США, країн Європи, пострадянських країн), а також висвітлено досвід ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з обміну електронними БЗ періодичних видань з провідними освітянськими бібліотеками України. У публікаціях С. Коваленко [5; 6] розкрито проблеми й перспективи створення зведеної бази даних дисертацій як складової частини ІПР. Можливості кооперативної взаємодії освітянських бібліотек у сфері аналітичного опрацювання збірників наукових праць досліджено в працях Н. Зоріної [3; 4].

Академічна робота потребує максимально повного вивчення інформації про наявні наукові розробки. Можливість оперативного доступу до інформації про новітні наукові досягнення істотно впливає на ефективність досліджень, а отже, введення до інформаційних ресурсів книгозбірень дисертацій і статей з наукових збірників та

забезпечення доступу до них широкому колу користувачів є важливим завданням інформаційного обслуговування, а кооперування роботи для формування ІПР — актуальним і перспективним напрямом діяльності бібліотек.

Мета статті — висвітлення можливостей і проблем взаємодії освітянських бібліотек України у формуванні зведених баз даних дисертацій і збірників наукових праць завдяки впровадженню кооперативних форм міжбібліотечної співробітництва.

Зведені електронні каталоги (бази даних) — це каталоги, в яких відображено ресурси кількох самостійних книгозбірень або бібліотечної мережі. Зведені каталоги виконують ті самі функції, що й інші бібліотечні каталоги, проте особливого значення набуває їхня інформаційно-пошукова функція [15]. У таких каталогах у БЗ, крім інформації про документ, містяться відомості про його наявність у фондах бібліотек (однієї або кількох) та місце зберігання, позначені за допомогою сигл ідентифікації (умовних позначень книгозбірень-учасниць).

Дослідження аспектів створення зведених каталогів дало змогу зробити висновок, що їх давно й активно формують у бібліотеках: спочатку — у традиційній паперовій (картковій або друкованій) формі, а згодом — в електронній. У них об'єднують БЗ за різними ознаками — мовною, територіальною, типо-видовою, галузевою, тематичною тощо. Останнім часом дедалі більше установ стають учасниками різноманітних об'єднань [1; 5]. Однак об'єданого галузевого інформаційного ресурсу з питань освіти, педагогіки та психології виявлено не було. Це дає підстави стверджувати, що розпочатий ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського проект зі створення галузевих зведених баз даних є новим напрямом у роботі освітянських бібліотек.

Корпоративний проект з формування бібліографічної зведеної бази даних дисертацій (ЗвБД дисертацій) з питань освіти, педагогіки та психології започатковано в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського 2012 р., а 2014 р. розпочато роботу з формування зведеної бази даних збірників наукових праць (ЗвБД ЗНП) галузевої тематики. Участь у проекті відбувається на основі двосторонніх Договорів про науково-інформаційне співробітництво та Додаткових угод про створення зведених баз даних, укладених між ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та провідними освітянськими бібліотеками.

Обидві зведені бази даних створено за принципами:

— рівноправності: всі учасники проекту мають рівні права та обов'язки щодо організації ЗвБД дисертацій і ЗвБД збірників наукових праць;

— відкритості: проект відкритий для приєднання нових учасників; долучитися може будь-яка книгозбірня, що готова дотримувати спільних правил.

Основну мету створення ЗвБД реалізовано через розв'язання таких завдань:

— організаційно-технологічне забезпечення створення, підтримки та керування інтегрованим електронним інформаційним ресурсом галузевої тематики для спрощеного пошуку та відбору інформації, потрібної для наукової, практичної, навчальної й іншої діяльності;

— поліпшення якості інформаційних ресурсів бібліотек завдяки уніфікованому підходу до оформлення бібліографічних записів;

— надання користувачам комплексу бібліотечно-інформаційних послуг, що забезпечують ефективне використання ІПР дисертацій і збірників наукових праць, зокрема прискорення надання доступу до наукової інформації, яка міститься в них, а також можливості отримання відомостей щодо наявності певного збірника (його змісту й аналітичних БЗ статей) або дисертації у книгозбірнях мережі;

— усунення дублювання в роботі бібліотек завдяки електронній каталогізації та одноразовому введенню інформації й багаторазовим і багатофункціональним взаємним використанням;

— реалізації вільного та багатоаспектного доступу до зведених баз даних віддаленим користувачам через веб-портал ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського;

— скорочення сумарних фінансових, трудових і матеріальних витрат бібліотек на створення й підтримку ІГР та автоматизацію бібліотечних процесів.

Зведені бази даних створено на базі програмного забезпечення САБ "ІРБІС64". Їхнім ядром стали бібліографічні записи електронного каталогу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Сферою застосування є бібліотечно-бібліографічна діяльність, довідково-інформаційне обслуговування різноманітних категорій користувачів, а також міжбібліотечна співпраця. Обидві ЗвБД виконують фондівідображувальну, інформаційно-пошукову, довідкову, інтеграційну та кумулятивну функції. Однак кожній базі даних притаманні певні особливості, пов'язані з характером уміщених у них документів.

Враховуючи велике значення для суспільства досягнень педагогічної та психологічної науки, 2012 р. фахівці ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ухвалили рішення про створення ЗвБД дисертацій з питань освіти, педагогіки, психології та суміжних дисциплін, переважно гуманітарних, пов'язаних з проблемами освіти. На першому етапі роботи до проекту залучено бібліотеки наукових установ НАПН України, що мають електронні каталоги на базі програмного забезпечення САБ "ІРБІС". Такий вибір обумовлено кількома причинами. Насамперед — це можливість максимально повно зібрати в одному місці потрібну науковцям інформацію про захищені дисертації. Усі установи розміщено в Києві, що значно полегшило співпрацю, особливо на початковому етапі. У 2013 р. до проекту активно долучалися бібліотеки педагогічних вищих навчальних закладів України. З початку створення ЗвБД дисертацій у проекті, крім ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, беруть участь 12 наукових книгозбірень — 5 бібліотек інститутів НАПН України та 7 бібліотек вищих навчальних закладів України. Загальний обсяг ЗвБД дисертацій на 01.08.2016 р. становив 9800 бібліографічних записів.

Для уніфікування бібліографічних записів та уникнення системних помилок у процесі організації ЗвБД фахівцями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського для бібліотек — учасниць проекту розроблено інструкцію, в якій визначено набір полів і технологію формування бази даних у модулі "Каталогізатор".

Важливим і перспективним напрямом міжбібліотечної взаємодії для формування ІГР є кооперування роботи з аналітичного опрацювання збірників наукових праць. Цю роботу в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського розпочато 2008 р. Усього опрацьовано понад 200 назв збірників наукових праць і матеріалів конференцій, що видають наукові установи НАПН України та вищі педагогічного й інженерно-педагогічного профілю, а також окремі класичні університети, в яких проводять наукові дослідження в галузі педагогіки та психології. Протягом 2008—2015 рр. опрацьовано понад 1000 примірників збірників і створено майже 35 000 БЗ статей. В Україні щорічно публікують кількост назв наукових збірників, які мають періодичність від 1 до 12 випусків. Цілком зрозуміло, що жодна книгозбірня не в змозі охопити й опрацювати такий обсяг інформації, оскільки це потребує великих трудовитрат. Відповідно, стало питання про об'єднання зусиль провідних освітніх книгозбірень для аналітичного опрацювання наукових збірників і надання доступу до них широкому загалу користувачів, особливо віддалених.

Проведене 2012 р. дослідження можливості обміну аналітичними БЗ виявило проблеми в організації цього процесу [3]. Враховуючи, що повноцінний обмін аналітичними БЗ можливий лише за певних умов, дотримувати які усім учасникам взаємодії складно (наприклад, однаковий формат опрацювання документів) або практично неможливо (наявність однакових збірників в обох партнерів, що є обов'язковою умовою для здійснення обміну БЗ), організувати його доволі проблематично. З певних причин сьогодні неможливо, а іноді й не потрібно збирати повні комплекти всіх наукових збірників з певної тематики в кожній з бібліотек. За результатами дослідження зроблено висновок, що обмін аналітичними БЗ зі збірників безперспективний. Проте створення зведеної бази дасть змогу акумулювати інформацію про наявність у бібліотеках наукових збірників та їхній зміст і сприятиме доступу до цієї інформації. Тому 2013 р. започатковано формування бібліографічної зведеної бази даних збірників наукових праць (ЗвБД ЗНП) на засадах кооперування. У 2016 р. у проекті разом з ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського беруть участь 7 бібліотек (3 бібліотеки інститутів НАПН України та 4 бібліотеки вищих навчальних закладів МОН України). Станом на 01.08.2016 р. загальний обсяг ЗвБД ЗНП — 13 148 БЗ (474 БЗ наукових збірників та 12 674 БЗ статей).

Згідно з інструкцією "Обмін бібліографічними записами документів для створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу на засадах кооперування" наповнення зведених баз даних ззовні забезпечується завдяки використанню технології експорту/імпорту БЗ як зовнішнього файлу у форматі стандарту ISO-2709 через FTP-сервер (File Transport Protocol).

Пошук у зведених базах даних здійснюється за стандартними пошуковими елементами — прізвищем автора, назвою документа (дисертації, збірники, статті), індексом УДК, предметними рубриками, ключовими словами. Результати пошуку користувачі можуть переглянути на екрані монітора, зберегти у формі бібліографічного списку, замовити до читального залу бібліотеки-фондоутримувача або зробити замовлення на копію частини документа через службу електронної доставки документів (ЕДД).

Роль єдиного вікна доступу до галузевих інформаційних ресурсів, у тому числі й зведених баз даних, виконує портал ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського (<http://www.dnpp.gov.ua>). Відображення галузевої інформації в одному місці й можливість доступу до неї в режимі он-лайн за допомогою Інтернету значно полегшує обслуговування користувачів, насамперед віддалених.

У 2016 р. для підвищення ефективності міжбібліотечної співпраці фахівці ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського провели дослідження питання формування й використання зведених бібліографічних баз даних дисертацій і збірників наукових праць за допомогою анкет, що містили 10 запитань:

1. Чи створюєте ви електронний каталог?
2. Яке програмне забезпечення використовуєте для організації ЕК?
3. Чи бере ваша бібліотека участь у корпоративних проектах?
4. Чи є у фонді вашої бібліотеки дисертації, збірники наукових праць?
5. Чи відображено в ЕК вашої бібліотеки дисертації, збірники наукових праць?
6. Чи опрацьовуєте ви збірники наукових праць (повне аналітичне опрацювання, введення змісту)?
7. Чи бере ваша бібліотека участь у формуванні зведених баз даних з питань освіти, педагогіки, психології, організованих ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського?

8. Чи хотіли б ви долучитися до формування зведених баз даних?

9. Чи згодні ви долучитися до формування зведених баз даних з дотриманням єдиних правил?

10. Чи є у вас технічна можливість здійснення обміну БЗ через Інтернет?

У ході дослідження опитано 40 бібліотек; відповіді надіслали 37 установ. Із них 35 книгозбірень створюють електронні каталоги, використовуючи різне програмне забезпечення (табл. 1); 2 бібліотеки ще не мають ЕК.

Таблиця 1

Програмне забезпечення ЕК

Програмне забезпечення	Створюють ЕК	%
САБ "ІРБІС"	14	40
"УФД/Бібліотека"	16	46
Інші програми	5	14
Усього	35	100

Як свідчать дані таблиці, більшість опитаних бібліотек використовують для створення ЕК програмне забезпечення САБ "ІРБІС" (40%) і "УФД/Бібліотека" (46%); інші програмні продукти: дві застосовують UNILIB, дві — Politec Soft Бібліограф, одна — eLibrary (власна програма).

Участь бібліотек у корпоративних проектах представлено в табл. 2.

Таблиця 2

Участь бібліотек у корпоративних проектах

Беруть участь	Планують
12	1
7	3
1	2
20	6

Із 35 бібліотек 20 беруть участь у різноманітних корпоративних проектах, а саме: Реферативна база даних "Україніка наукова", "Галузева реферативна база", зведені ЕК всеукраїнського, регіонального, обласного або міського рівнів, проект "Придніпровський корпоративний каталог", "Система реферування української наукової літератури" з підтримкою онлайн-доступу до БД "Наукова періодика України" НБУ ім. В. І. Вернадського, "Краєзнавча картотека Буковини", Корпоративний каталог періодичних видань вузівських бібліотек м. Миколаєва, Зведений каталог бібліотек м. Миколаєва, Єдина картка читача бібліотек вищих навчальних закладів м. Харкова та ін. У 2016 р. бібліотека Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди планує приєднатися до корпоративного регіонального проекту Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка "Бібліотечна енциклопедія Харківщини". Згідно з таблицею, 6 бібліотек планують взяти участь у подальшій співпраці, 9 — не беруть участі і не планують.

Результати анкетування стосовно участі бібліотек у формуванні ЗвБД дисертацій і збірників наукових праць представлено в табл. 3.

Основними партнерами ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського в цій роботі є книгозбірні, що використовують САБ "ІРБІС". Із 14 бібліотек 11 беруть участь у формуванні ЗвБД дисертацій і 7 — у формуванні ЗвБД ЗНП. Як свідчать дані таблиці, є бібліотеки, які планують долучитися до створення ЗвБД і готові до співпраці за спільними правилами. Серед зацікавлених значна кількість установ, що застосовують програмне забезпечення "УФД/Бібліотека" (46%). На жаль, у нинішніх умовах використання різного програмного забезпечення через брак доступних конверторів значно звужує коло можливих партнерів і є суттєвою перешкодою для розвитку корпоративних зв'язків. Розв'язання проблеми конвертування БЗ дасть змогу значно розширити можливості співпраці з багатьма книгозбірнями.

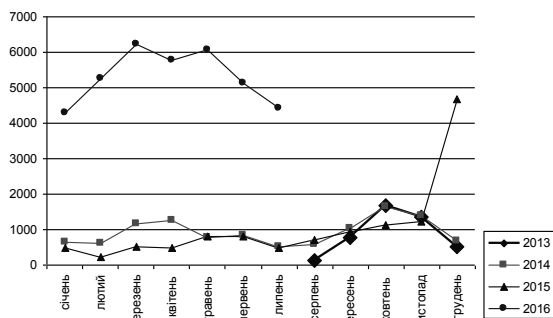
Таблиця 3

Участь освітянських бібліотек України у формуванні зведених баз даних

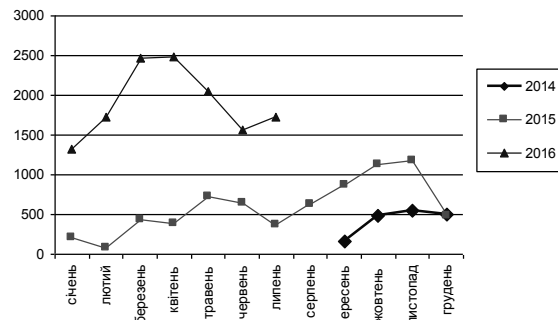
Програмне забезпечення	Кількість бібліотек	Є у фондів відображено в ЕК		Опрацьовують ЗНП в ЕК		Беруть участь у формуванні ЗвБД		Хотіли б долучитися до формування ЗвБД		Готові до співпраці на єдиних умовах		Мають можливість обміну БЗ через Інтернет	
		Дис.	ЗНП	АО	Зміст	Дис.	ЗНП	Дис.	ЗНП	Так	Ні	Так	Ні
САБ "ІРБІС"	14	13	14	10 2 пл.	9 1 пл.	11 1 пл.	7 3 пл.	3	5	7	1	12	1
"УФД/Бібліотека"	16	16	16	14	1 5 пл.	1 пл.	2 пл.	12	13	11	5	10	5
Інші програми	5	5	5	4 1 пл.	1 3 пл.	3 пл.	3 пл.	5	5	4	3	2	3
Усього	35	34	35	28 3 пл.	11 9 пл.	11 5 пл.	7 8 пл.	20	23	22	9	24	9

Із серпня 2013 р. ведеться моніторинг використання ЗвБД дисертацій, а з вересня 2014 р. — ЗвБД збірників наукових праць. Його результати відображають позитивну динаміку відвідування обох ЗвБД, що свідчить про наявність стійкої зацікавленості до уміщеної в них інформації. На-

приклад, якщо в січні 2014 р. зафіксовано лише 640 відвідувань ЗвБД дисертацій, то в березні 2016 р. — 6232. На початку формування ЗвБД збірників у жовтні 2014 р. зафіксовано 490 відвідувань, а в березні 2016 — 2460. На діагр. 1, 2 продемонстровано динаміку відвідування зведених баз даних.

Діагр. 1. Графік відвідувань ЗвБД дисертацій

Діагр. 2. Графік відвідувань ЗвБД збірників наукових праць

Висновки і перспективи. Співпраця ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з освітянськими бібліотеками України з формування зведених баз даних дисертацій і збірників наукових праць є актуальним і перспективним напрямом роботи. Їхнє створення дасть змогу об'єднати зусилля бібліотек для ефективного формування ІІР та поліпшити якість опрацювання документів, скоротити трудовитрати бібліотек, підвищити рівень забезпечення інформаційних потреб користувачів завдяки наданню вільного і багатоаспектного доступу до інтегрованого інформаційного ресурсу.

Роботу зі зведеними базами даних передбачено розвивати, залучаючи до співпраці інші книгозбірні, насамперед ті, що працюють з програмним забезпеченням САБ "ІРБІС". Бібліотеки, що використовують інші програмні продукти, є потенційними партнерами і запрошуватимуться до співпраці після розв'язання проблеми конвертування БЗ.

Список використаної літератури

1. Беззуб І. О. Кооперація як резерв розвитку діяльності бібліотек ВНЗ / Ірина Олександрівна Беззуб // Адаптація завдань і функцій наукової бібліотеки до вимог розвитку цифрових інформаційних ресурсів : Міжнар. наук. конф. — Київ, 2013. — Режим доступу: <http://conference.nbu.gov.ua/report/view/id/82>. — Назва з екрана.
2. Дікунова О. А. Корпоративна взаємодія освітянських бібліотек у створенні інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу / О. А. Дікунова // Сучасна бібліотека у науково-освітньому просторі ВНЗ: інформаційні ресурси, технології, проекти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 21—23 жовт. 2014 р. / Полтав. нац. техн. ун-т ім. Ю. Кондратюка ; наук.-техн. б-ка ПолтНТУ ; Центр. наук. б-ка Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна ; Центр краснавства ім. акад. П. Т. Тронька Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. — Полтава : ПолтНТУ, 2014. — С. 178—186.
3. Зоріна Н. Є. Кооперування діяльності з аналітичного опрацювання збірників наукових праць: проблеми і перспективи / Н. Є. Зоріна // Роль освітянських бібліотек у формуванні інформаційного простору України : матеріали всеукр. наук.-практ. семінару, 16—18 верес. 2012 р. / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. — Київ, 2012. — Режим доступу: <http://dnpb.n-t.ru/datas/upload/files/807830330.pdf>. — Назва з екрана.
4. Зоріна Н. Є. Аналітичне опрацювання статей із наукових збірників і організація електронного каталогу на засадах кооперування діяльності / Н. Є. Зоріна // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, Держ.

- наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. — Київ, 2012. — Вип. 3 : Науково-методичні та організаційні засади інформаційно-аналітичного забезпечення педагогічної науки, освіти і практики України: стан та перспективи. — С. 183—192.
5. Коваленко С. Г. Бібліографічна Зведена база даних дисертацій — складова інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу / Світлана Коваленко // Вісник Книжкової палати. — 2014. — № 2. — С. 14—17.
6. Коваленко С. Г. Зведена база даних дисертацій з педагогіки та психології: актуальність та перспективи створення / С. Г. Коваленко // Роль освітянських бібліотек у формуванні інформаційного простору України : матеріали всеукр. наук.-практ. семінару, 16—18 верес. 2012 р. / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. — Київ, 2012. — С. 128—136. — Режим доступу: http://www.dnpb.gov.ua/research_activity/seminar_konf/. — Назва з екрана.
7. Лобановська І. Г. Взаємодія освітянських бібліотек України у формуванні інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу: організаційний аспект / Інна Лобановська // Вісник Книжкової палати. — 2014. — № 9. — С. 16—20.
8. Лобановська І. Г. Кооперування й координування діяльності освітянських бібліотек у створенні інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу / І. Г. Лобановська // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. — Вінниця, 2014. — Вип. 4 : Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. — С. 60—69.
9. Мар'їна О. Розвиток корпоративних бібліотечних проектів в Україні / Олена Мар'їна // Вісник Книжкової палати. — 2010. — № 1. — С. 22—25.
10. Мыхлик В. Корпоративное сотрудничество и каталогизация документов в ЦНБ им. Я. Коласа НАН Беларуси / Вера Мыхлик // Бібліотечний вісник. — 2013. — № 6. — С. 21—24.
11. Племнек А. Корпоративные библиотечные проекты в России: эффективная форма взаимодействия / Александр Племнек // Библиотечное дело. — 2009. — № 13. — С. 36—37.
12. Попик В. Стратегія розвитку бібліотечної сфери та пріоритети формування національного науково-інформаційного простору / В. Попик // Бібліотечний вісник — 2015. — № 5. — С. 3—9.
13. Самойленкова В. А. Корпоративная каталогизация в библиотеках системы высшего профессионального образования : автореф. дис. ... канд. пед. наук / Самойленкова Виктория Аркадьевна ; науч. рук. Сидоренко Вера Степановна ; Краснодар. ун-т культуры и искусств. — Краснодар, 2010. — 21 с.
14. Самчук Л. І. Розвиток кооперативної діяльності освітянських бібліотек України з формування електронних каталогів / Самчук Лариса Іванівна, Лисиця Наталія Василівна // Інформаційні технології і засоби навчання. — 2012. — № 2. — Режим доступу: [www.http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/658/498](http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/658/498). — Назва з екрана.
15. Седих В. В. Бібліотечні каталоги як інформаційно-пошукові системи / В. В. Седих, Г. П. Терентьєва, В. К. Удалова. — Харків : ХДАК, 2003. — С. 126—133.

В статтє освещен опыт взаимодействия Государственной научно-педагогической библиотеки Украины имени В. А. Сухомлинского с ведущими библиотеками системы образования по созданию отраслевых сводных баз данных диссертаций и сборников научных трудов, а также значение такого сотрудничества для формирования высококачественного информационного ресурса современной научной библиотеки. Рассмотрены особенности, основные проблемы и перспективы организации сводных баз данных на основе кооперации.

The article deals with the peculiarities of cooperation between V. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine and education libraries of Ukraine in the creation of subject dissertations and collected scientific papers master databases; the author of the article reveals the significance of such cooperation for the formation of high-quality information resource of modern scientific library. The peculiarities, main problems and prospects of organising master databases on the basis of cooperation are described.

Надійшла до редакції 29 серпня 2016 року